

Kanadský sen

TEXT: JANA MÜLLEROVÁ

Výtvarník Frank Jalšovský začínal za oceánom so zbíjačkou v ruke, dnes jeho diela visia u brunejského sultána či amerického exprezidenta Clintona

Ako by ste ani neboli v ateliéri umelca. Vo svetlom priestore usporiadanom do detailov má všetko svoje miesto. Ocítate sa uprostred hviezd, výjavov z vesmíru, koní, starožitných mechanizmov a ezoterických kameňov, prírodu sem vnáša aj obrovské akvárium. Nadčasové grafiky visiace na stenách získali množstvo medzinárodných ocenení a vysokých hodnotení v Amerike, Európe i v Ázii. Vo svojom bratislavskom

kráľovstve nás víta Frank Jalšovský (60), muž, ktorého v medzinárodnej encyklopédii žijúcich umelcov zaradili medzi troch najlepších grafikov a dvesto najlepších výtvarníkov sveta. Doma, na Slovensku, je však takmer neznámy.

CHCEL SPOZNAŤ SVET

Jalšovského obrazy visia na Novom Zélande, v Latinskej Amerike i v Tokiu. V newyorských galériách i na ranči u bývalého amerického prezidenta Bil-

FOTO: PROFIMEDIA.SK

FOTO: PROFIMEDIA.SK

FOTO: PROFIMEDIA.SK

U BILLA CLINTONA
Visí uňho séria
Jalšovského
krajínok.

PRÍKLADNÝ PORIADOK

Ocitnete sa uprostred grafik a ezoterických kameňov.

FOTO: EMIL VAŠKO

S MANŽELKOU RENKOU

Emigrovali ešte v osemdesiatych rokoch.

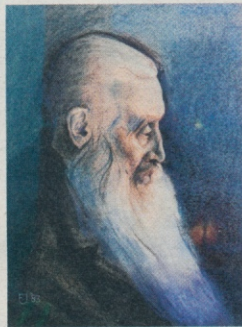
FOTO: EMIL VAŠKO

FOTO: EMIL VAŠKO

FOTO: EMIL VAŠKO

FOTO: EMIL VAŠKO

KÚSOK PRÍRODY
V ateliéri má aj akvárium.

la Clintona. „Grafické štúdio vo Vancouveri, kde som pracoval, bolo medzinárodne známe pre rôznorodosť výtvarných diel. Každý zberateľ si našiel svoj obľúbený námet. Nebolo zriedkavé, že štúdio navštevovali aj profesionálni agenti solventných klientov, ktorí pre nich vyberali umelecké diela. Týmto spôsobom sa dostala séria mojich štrnástich krajínok kanadskej prírody k bývalému prezidentovi Spojených štátov,“ začína svoje rozprávanie slovenský výtvarník.

Vďaka životu v zámorí sa jeho diela ocitli aj v aristokratických kruhoch. „V prípade brunejského sultána Hajiho Hassanala Bolkiaha Mu'izzaddina Waddaulaha to bol dar predstaviteľov kanadskej vlády pri príležitosti jeho štátnej návštevy v Kanade. Podobne ako v prípade Billa Clintona diela vyberal profesionálny agent. Tentoraz to bola séria koní. Myslím, že pre každého umelca je vzácné, keď jeho obrazy robia spoločnosť svetozná-

mym osobnostiam. Je to svojím spôsobom aj reprezentácia krajiny, z ktorej umelec pochádza. Úprimne sa tomu teším.“

Frank, spoločenský muž, u ktorého vidieť, že má úprimne rád ľudí, prešiel pozoruhodnou cestou. Narodil sa v Komárne ako František, ale v podstate

la moja droga, ktorej som podľahol,“ hovorí.

A tak uprostred osemdesiatych rokov s manželkou a bratom odišli najskôr do Rakúska, no s rodinou a priateľmi ostal po celý čas v kontakte. Začiatky v novej krajine neboli jednoduché. „Je veľký omyl myslieť si,

Intervaly medzi mojimi príchodmi na Slovensko sa skracovali, až napokon sa mi vôbec nechcelo odísť.

celé detstvo prežil v Bratislave. Ako dvadsaťšesťročný sa rozhodol emigrovať. „Také rozhodnutie sa v človeku hromadí celé roky. Ako rodina sme chodili na dovolenky do zahraničia a videl som, čo to znamenalo - žiadosti, potvrdenia, dlhé hodiny státia v poradi na polícii a trvalá neistota, či to schvália. Chcel som vidieť a poznať svet. To bo-

že niekam prídete a vítajú vás so slávobránou. Najdôležitejšie je však veriť si a vytrvať. Sebadovera je prvým tajomstvom k úspechu. Cesta k nemu je niekedy trnistá, ale prekonaním prekážky rastieme a sme bližšie k cieľu.“

MIESTO, KDE IDE AJ NEMOŽNÉ

Za železnou oponou sa Frank Jalšovský v prvom rade musel

naučiť jazyk. Svoje práce z bratislavských čias, ktoré si vzal so sebou, dal posúdiť v Grafic Design Austria, rakúskej dizajnerskej inštitúcii, a stal sa jej členom.

„Po roku a pol sme dostali kanadské víza a leteli sme do Vancouveru. Bez fanfár či uvítania. Svoju kariéru som tam začal razením tunela - zbijačkou, betónom a v prachu. Až s odstupom času som začal pôsobiť vo výtvarnom štúdiu, kde tvorili umelci v zastúpení všetkých kontinentov. Bolo to veľmi plodné obdobie, tam vznikli diela ako Genesis, Age of Wisdom, Discovery, Hymn to the Universe I a II. Už pri tlačení dostávali ‚krídla‘, aby obleteli svet súťažia a výstav,“ spomína Frank.

Takmer všade, kde sa vtedy zjavil, žal úspech. Najviac svetových cien získalo Genesis, majstrovo vrcholné dielo, ktoré je aj s ďalším jeho obrazom Pocta Leonardovi publikované v encyklopédii najlepších žijúcich umelcov sveta. →

FOTO: ARCHÍV F. J.

FOTO: ARCHÍV F. J.

U GAŠPAROVIČA

Jedno z diel skvelého umelca visí u bývalého prezidenta.

POTÁPANIE

Morský život ho vždy lákal.

→ Na Kanadu má umelec len tie najlepšie spomienky. Hovorí o nej ako o krajine, v ktorej môže pracovitý a vytrvalý človek dosiahnuť nemožné. „Kanadania si nezávidia, ale, naopak, oceňujú snaživosť a úspech. Sú napríklad pyšní na suseda, keď má pekný dom, lebo aj hodnota ich domu ide zároveň hore. Myslím si, že my máme ešte čo robiť, aby sme v myslení ľudí urobili potrebné korektúry. A to nie je záležitosť jednej generácie,“ vysvetľuje.

ROZHODOL SA PRI TRESKE

Život v Kanade Frankovi Jalšovskému z viacerých stránok rozšíril jeho obzor. Vo Vancouveri vytvoril svoje najvýznamnejšie diela, čo vníma „ako jednu dôležitú kapitolu v mojom živote“.

Plne sa tam venoval umeleckej tvorbe aj vďaka podpore manželky Renky. „Poviem to úprimne a krátko. Bez nej by som nebol dnes tým, čím som. Ani tak ďaleko, ako som. Skrátka, bez nej by to bolo všetko nemysliteľné. A len tak medzi nami - ob-

divujem jej svätú trpezlivosť so mnou,“ konštatuje umelec.

Jeho doménou sa stala jedna z najstarších techník mezzotinta alebo škriabaná grafika. „Ďalej akvatinta, suchá ihla a lept. Sú to techniky starých talianskych a holandských majstrov. Všetko, čoho sa dotknete, od zrnena kovovej platne cez vyhlbenie kresby rydlom a naniesenie farby, je výsostne ručná práca.“

Napriek úspechu za oceánom Frankovo srdce túžilo po domove. „Spomínam si s úsmevom, ako som si s bratom, ktorý sa vrátil už dávnejšie, dal v jednom bratislavskom bufete tresku s čerstvými rožkami. A neuveríte, cítil som sa naozaj doma. Intervaly medzi mojimi príchodmi na Slovensko sa skracovali, až napokon sa mi už vôbec nechcelo odísť.“

Na Slovensku sa umelec usadil v Pezinku, vo vinohradníckom mestečku pri Bratislave, kde mal rodinu, priateľov, spolužiakov z vysokej školy. Aj doma chcel tvoriť tak ako vonku -

aby oslovil každého, kto v umení „vidí kvalitatívny rozmer vlastného bytia“. Čoskoro získal cenu z prestížnej medzinárodnej súťaže výtvarného umenia Perla dell Adriatico v Taliansku.

Väčšina Jalšovského diel však stále končí v súkromných zbierkach či v galériách za hranicami. V rodnej krajine jeho obrazy vlastní napríklad bývalý prezident Ivan Gašparovič.

NAPRIEK TOMU POKÚŠA OSUD

Okrem vášnivého cestovania, ktoré ho inšpiruje v tvorbe, miluje Frank Jalšovský adrenalín. Akoby zázrakom prežil pád z bicykla v 50-kilometrovej rýchlosti. Počas potápania na Bali prežil útok obrovského bieleho žraloka.

„Morský život ma vždy lákal, je to moje hobby, moja vášeň, zdroj inšpirácie. Človek sa ocitne akoby v inej dimenzii, zabudne na svet a obdivuje krásu morských živočíchov, podmorskú flóru a faunu. Všetok ten pozemský chaos odrazu zmizne,“ spomína.

Ale keď sa v jeho bratislavskom ateliéri porozhliadneme, vidíme skôr výjavy z vesmíru. Ako je to možné? Vraj čím hlbšie sa pri potápaní dostane, tým viac chápe to, čo sa deje nad našimi hlavami.

Aj teraz pripravuje dielo, ktoré „spojí vesmír s našou pozemskosťou a ľudskou podstatou v nadväznosti na vzájomné duchovné prepojenie“. Pravdepodobne ho preto zaradia do Guinnessovej knihy rekordov.

„Už dlho nosím v sebe myšlienku, ktoré ma doslova znepokojujú,“ hovorí oduševnene. „Potrebujem dostatok nerušeného času, akési bezpriestorové vákuum, aby som ich dokázal pretažiť na plochu. Sú to vzrušujúce chvíle, keď sa rydlo dotkne kovu a objavia sa prvé symptómy budúceho, rozmerovo najväčšieho diela, aké som doposiaľ vytvoril, na čo sa veľmi teším,“ uzatvára Frank, ktorého by mali onedlho zaradiť do top 100 osobností v oxfordskej kronike. ■